

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 13.11.1963, sp. zn. 1 To 49/63, ECLI:CZ:NS:1963:1.TO.49.1963.1

Číslo: 17/1964

Právní věta: Jestliže pachatel podnikl proti někomu útok s úmyslem mu ublížit na zdraví a přitom prohlásil, že tak činí pro členství poškozeného v Komunistické straně Československa, nelze z pouhého takového slovního projevu dovodit, že útok byl veden také s úmyslem napadeného odstrašit od aktivní účasti na plnění úkolů socialistické společnosti, nebo mu takovou činnost znemožnit. Nelze tudíž v takovémto případě ani dovodit, že jde o trestný čin teroru podle § 94 odst. 1 tr. zák. Takovéto jednání pachatele je možno posoudit jen jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. po případě jako pokus takového trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 13.11.1963

Spisová značka: 1 To 49/63

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 5-6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, Teror, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 94

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 17/1964 sb. rozh.

Jestliže pachatel podnikl proti někomu útok s úmyslem mu ublížit na zdraví a přitom prohlásil, že tak činí pro členství poškozeného v Komunistické straně Československa, nelze z pouhého takového slovního projevu dovodit, že útok byl veden také s úmyslem napadeného odstrašit od aktivní účasti na plnění úkolů socialistické společnosti, nebo mu takovou činnost znemožnit. Nelze tudíž v takovémto případě ani dovodit, že jde o trestný čin teroru podle § 94 odst. 1 tr. zák.

Takovéto jednání pachatele je možno posoudit jen jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. po případě jako pokus takového trestného činu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 13. listopadu 1963 - [1 To 49/63](#))

Krajský soud v Praze uznal obžalovaného vinným trestným činem teroru podle § 94 odst. 1 tr. zák. proto, že dne 11. 12. 1962 napadl poškozeného K. pro jeho členství v KSČ a způsobil mu úderem

ránu na hlavě, při čemž mu nepřímě vyhrožoval smrtí. Za to mu soud uložil nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 4 roků a propadnutí věci.

K odvolání obžalovaného Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a uznal obžalovaného vinným pokusem trestného činu ublížení na zdraví podle § 8 odst. 1 a § 221 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., kterého se dopustil tím, že dne 11. prosince 1962 ve Starém Kolíně, okres Kolín, cestou z restaurace pozval poškozeného K do svého dvora, kde ho udeřil nezjištěným předmětem do hlavy a způsobil mu přes klobouk, který ránu ztlumil, oděrky, přičemž se vyjádřil, že takto jedná se jmenovaným jako s komunistou.

Za to mu uložil nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 2 roků.

Z odůvodnění:

Pro posouzení jednání obžalovaného po stránce právní bylo důležité zjistit, s jakými záměry obžalovaný poškozeného napadl, zda pouze ze zášti, kterou choval vůči všem příslušníkům KSČ nebo s dalším úmyslem odstrašit K od aktivní účasti na plnění úkolů socialistické společnosti nebo mu takovou činnost znemožnit.

V tomto směru Nejvyšší soud zejména po doplnění řízení výpovědí svědka L, který jako předseda JZD nepotvrdil zapojení K ani do aktivní agitační práce ve prospěch tohoto družstva ani jiné zvlášť aktivní vystupování v obci a který mj. uvedl, že byl překvapen, že se obžalovaný odvážil fyzicky napadnout právě K, protože obžalovaný mnohem více osobních důvodů by měl k napadení jiných funkcionářů, zjistil, že poškozený K sice aktivně pracoval v odborářské funkci na svém pracovišti, že však ve svém bydlišti nezastával funkce a neprojevoval aktivní politickou činnost.

Po tomto upřesnění skutkových zjištění nelze se ztotožnit s výrokem soudu prvního stupně o vině trestným činem teroru podle § 94 odst. 1 tr. zák. Krajský soud závěr o tom, že obžalovaný útočil zjištěným jednáním proti poškozenému proto, aby ho odstrašil od aktivní účasti na plnění úkolů socialistické společnosti, dovedl v podstatě ze zjištění, že obžalovaný takto útočil proti poškozenému z důvodů jeho členství v KSČ, jak to dal najevo při útoku slovy „tak tě jako komunistu odtáhnou“. S tímto názorem nelze souhlasit. Trestného činu teroru podle § 94 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo v úmyslu odstrašit jiného od aktivní účasti na plnění úkolů socialistické společnosti nebo mu takovou činnost znemožnit, někomu ublíží na zdraví, způsobí škodu nebo jinou závažnou újmu nebo se o to pokusí.

Aktivní účast na plnění úkolů socialistické společnosti může spočívat v jakékoli pro socialistickou společnost prospěšné činnosti, třeba i významné činnosti jednorázové; nelze ji však spatřovat v každém zapojení do pracovního procesu, v pouhém členství v JZD, členství v KSČ, ROH, ČSM apod. Za aktivní účast na plnění úkolů socialistické společnosti v pravém slova smyslu nutno považovat jednak veřejnou činnost volených funkcionářů i ostatních pracovníků státních orgánů a společenských organizací, jednak činnost takových pracovníků, jako jsou novátoři, zlepšovatelé, úderníci, členové brigád socialistické práce apod., jakož i pokrokové vystoupení jednotlivce v situacích, kde je třeba v zájmu společnosti prosadit nové proti starému, při čemž je třeba v každém konkrétním případě přesvědčivě odůvodnit, v čem takové pokrokové vystoupení spočívá. Pokrokové občany, které pro nedostatek shora uvedených podmínek nelze považovat za aktivní účastníky na plnění úkolů socialistické společnosti, chrání trestní zákon v jiných ustanoveních jakožto stoupence socialistického společenského a státního zřízení.

Vzhledem k malé aktivitě poškozeného K. v bydlišti a při tom, že nebylo prokázáno, že by obžalovaný věděl o aktivním zapojení svědka do odborářské práce na pracovišti, nelze u obžalovaného zjistit jeden ze znaků tohoto trestného činu - úmysl odstrašit poškozeného K. od aktivní účasti na plnění

úkolů socialistické společnosti nebo mu takovou činnost znemožnit.

Nelze proto obžalovaného uznat vinným trestným činem teroru podle § 94 odst. 1 tr. zák. Z těchto důvodů nebylo by možno obžalovaného uznat vinným ani trestným činem násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 197 písm. a) tr. zák., kteréžto ustanovení rovněž chrání aktivní účastníky na plnění úkolů socialistické společnosti, ovšem před méně intenzivními útoky. Vedle toho se v tomto ustanovení a stejně tak i v ustanovení § 196 ods. 2 tr. zák. – vyžaduje užití násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci, čímž se má na mysli takové násilí, které nelze kvalifikovat jako útok ve smyslu ustanovení § 94 odst. 1 tr. zák., tj. nejde o násilí spojené v ublížením na zdraví, způsobení škody nebo jiné závažné újmy nebo o pokus takového násilí. V těchto ustanoveních jde tudíž o menší intenzitu útoků, než jakého se dopustil obžalovaný, a proto ani tato ustanovení na zjištěné jednání obžalovaného nedopadají.

Je však prokázáno, že obžalovaný napadl K vědomě jakožto člena KSČ, tudíž jako stoupence socialistického společenského a státního zřízení, za které je třeba považovat ty pokrokové občany, kteří určitým projevem dávají najevo, že stoupenci takového zřízení jsou, při čemž není třeba, aby zastávali nějaké funkce apod. Z povahy zranění, způsobené přes klobouk, který úder ztlumil, je možno dovodit, že obžalovaný úderem na hlavu poškozeného K zamýšlel způsobit poškozenému zranění povahy ublížení na zdraví ve smyslu § 221 odst. 1 tr. zák.

Obžalovaný se tedy dopustil jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k dokonání trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. K dokonání tohoto trestného činu nedošlo jen proto, že úder byl ztlumen kloboukem. Obžalovaný napadl poškozeného K pro jeho členství v KSČ, tedy chtěl mu ublížit na zdraví proto, že je stoupencem socialistického společenského a státního zřízení. Obžalovaný tudíž naplnil svým jednáním znaky pokusu trestného činu ublížení na zdraví podle § 8 odst. 1, § 221 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák.

Proto Nejvyšší soud výrok o vině, jakož i výrok o trestu zrušil a uznal obžalovaného vinným uvedeným trestným činem a uložil mu nový trest.